

ЛЕОНИД ЛЕНЧ КАТАСТРОФА

Превод от руски: София Бранц, 1980

chitanka.info

Когато преди около половин година го свалиха от поста директор на областната кантора „Дървен амбалаж“ с лошата формулировка „за несправяне с работата“, Матвей Лукич Близнюков не се натъжи кой знае колко.

Едър и представителен мъж, мераклия за хапване и пийване, голям любител на ритуала съботна баня и страстен картоиграч, Матвей Лукич беше оптимист по природа и гледаше на живота философски. Тоест че благословени и дертовете дневни, благословен и здрачът нощен. Дълбоко в душата си Близнюков дори остана доволен, че са го махнали от „Дървен амбалаж“...

— То пък едно учреждение!... С този жалък кабинет, преграден с шперплат... И онзи ожулен „Москвич“... И онази дърта секретарка, по-страшна от смъртния грях, никаква естетична представителност — да ти напълни окото!... Да го вземат мътните тоя „Дървен амбалаж“. Ще ида в някое друго ведомство и да не ми се мярка пред очите. Да ми се маха от главата!

Мина се някое време и го извикаха в градския партиен комитет. Потегли за натам бавничко, пеша, като прехвърляше през ума си най-различни длъжностни комбинации.

„Какво ли ще ми предложат? Чува се, че на Петиков от Аптечно управление му се разклатило положението. Дали на неговото място? Или заместник на Сушкин? Айде де, не ща заместник. Абсурд! Или в Спортснаб, че нямат шеф?“

Но другарят от градския комитет, който го прие, му предложи съвсем друго нещо. И това друго го възмути, смая и обезкуражи до такава степен, че отначало Матвей Лукич не можа дума да каже.

Предложено му бе да премине на най-обикновена техническа работа! Понеже, видите ли, не бил се справял с ръководната. Той!... Представяте ли си?

— Май останяхте учуден, Матвей Лукич? — попита го инструкторът, когато дългата пауза взе да става непоносима.

Матвей Лукич се стегна и като човек, врял и кипял, отвърна най-дипломатично:

— Не че съм учуден, тоест учудвам се, но не в този смисъл... И все пак, всичко това... е твърде странно!

— Отказвате ли?

— Не, не отказвам, разбира се, аз, така да се каже, съм готов... където и да ме пратите. Но съгласете се и вие... Все пак нека си помисля!

— Добре! — съгласи се инструкторът. — Мислете. И вдругиден заповядайте да поговорим.

На връщане Матвей Лукич не се влачеше самодоволно, ами припкаше в тревожен тръст. Всичко друго беше очаквал, но не и това. Дори да бяха му казали: „Налага се малко да се образовате, Матвей Лукич, поизостанали сте от живота“ — на драго сърце и съвсем самокритично би приел и това. Ако ще и на някакви курсове да го бяха пратили. А пък после... право при началството и най-простосърдечно и обаятелно: „Така и така, с туй шкембе не съм за учение вече!“. С една дума, всякак ще се измъкне! И после като помогнат приятелите — и пак на някоя тиха ръководна длъжност!

И изведнъж — така категорично, непреклонно, рязко! Обикновена работа! Лесно е да се каже — обикновена! Ама за обикновената техническа работа се иска умение. А какво умее Матвей Лукич?

Същия ден вечерта повикаха у дома лекар от поликлиниката — възрастния доктор Аметистов, Сергей Сергеевич, стар приятел на Близнюков и негов партньор на карти. Близнюков се затвори с него в стаята и най-откровено му разказа всичко.

— Само в теб ми е надеждата, Сергей Сергеевич! — развълнувано изрече той накрая. — Както виждаш, нямам ръка и губя. Спасявай ме!

Сергей Сергеевич взе да мрънка, да хъмка, заразправя, че сега било „много строго за тия неща“, дори се опита да изчезне, но Матвей Лукич загради вратата с тялото си и изрече направо патетично:

— Другарят ти е изпаднал в беда, а ти ще ми мрънкаш! Че къде ти е медицинската етика?

При това напомняне за медицинската етика доктор Аметистов омекна, седна, измъкна писалката и му тресна такава „медицинска бележка“, че направо замириса на некролог!

Дори жена му Варвара Василиевна, отговорна функционерка от социалното осигуряване, повярва, че мъжът ѝ е загазил с нервите поради служебни неприятности. Биваше си го доктор Аметистов за фалшиви медицински, а и знаеше да си мълчи!

Матвей Лукич изчака три дни и изпрати медицинското със съответно заявление в градския комитет. Тогава го оставиха на мира. После отново го повикаха. Близнюков си купи от магазина бастун и закуцука натам. Прие го същият инструктор, изрази му съболезнованията си, попита го дали не иска карта за санаториум. Близнюков отвърна, че може и без карта, но че наистина му се налага да си даде малко почивка.

— Починете си — съгласи се инструкторът, — пък после ще решим вашия въпрос.

И след това го забравиха. Или може би просто им беше омръзнало да се занимават с него? Така или иначе, Матвей Лукич получи възможност да „поизчака“ и някак, без да се усети, премина на ръководна работа... в личното си домакинство.

Ето го, връща се от пазара и вади на масата покупките — оскубана кокошка с жално щръкнали синкави отсечени крачка, картофи, две стегнати глави цветно зеле, една сметана, връзка лук, къдрав зелен копър и разни други работи — сяда и започва мъчително да обмисля днешния обяд, който му предстои да сготви. Няма с кого да се посъветва, а Близнюков обича да се съветва. Би могъл да се обади на жена си в работата, но днес имат някакво съвещание; секретарката не го позна по гласа и сухо отрязва: „Варвара Василиевна е много заета, нареди никой да не я безпокои!“. Домашната помощничка е уволнена в името на разумната икономия. Дъщеря му Настенка възрастово не подхожда за консултант: ако питаш нея, ще каже за първо — сладолед, а за второ — компот. Прозорецът на кухнята е отворен (Близнюкови живеят в уютна едноетажна къща) и от двора се чува звънтящият смях на Настенка и бесният дрезгав лай на Тарзан — неин приятел, глупавко и възторжено пале от неясна порода.

Близнюков е зяпнал в кокошката, обмисля така, иначе, най-сетне взема решение: за първо — пилешки бульон с цветно зеле, за второ — варена кокошка с картофено пюре.

Навлича престилката, запалва газовия котлон, слага отгоре голяма тенджерата с вода и започва да бели картофи. Работата му върви леко, спори му, дори е увлечен.

Обядът вече е готов. Сега ще се прибере Варвара Василиевна — тя обядва вкъщи.

— Настенка! — надвесва се през прозореца Матвей Лукич и вика дъщеря си. — Обяд е вече, майката ти сега ще се прибере. Идвай си веднага!

— Тате, заета съм! — капризно се обажда Настенка. — Имаме заседание с Тарзан!

— Хайде привършвайте заседанията!

— Няма как! Тарзан като се е разлял — не може да спре!

— Трябвало е да му уточниш регламент! Анастасия, да се прибиращ, че мама ще ни се кара и на двамата.

Бульонът с цветното зеле стана хубав, а варената кокошка с бял сос е направо да си оближеш пръстите! Настенка лапа, та ѝ пращят ушите, Варвара Василиевна — румена, яка жена — също яде с апетит. И само Матвей Лукич лениво и печално бърника с лъжица из чинията. Много му се яде, но нали е болен, в депресия, със спазми на кръвоносните съдове, прострация и глупости. Засега ще трябва да си преглъща лигите и да търпи.

— Мотя, ти си направо гений! — простодушно се възхищава Варвара Василиевна, като гризе нежното кокоше крилце. — Ставаш за готвач на всеки ресторант, честна дума!

— Не се бави днес в кантората — моли я Матвей Лукич и в гласа му звънват жално трогателни женски нотки, — ела си по-рано! Да идем на някое кино, че съвсем... съм подивял!

— Днес не мога, Мотя, викат ме в градския съвет на съвещание.

— Не ходи, зарежи го!

— Не може! Много важно съвещание. Ще се обсъжда нашият въпрос.

— Съвещание! Въпроси!... — негодува Матвей Лукич. — Кажим им, че у дома те чака болен мъжът ти. Сам-самичък като бухал. Нали чу какво каза Аметистов? Трябват ми развлечения!

— Тогава иди сам на кино!

— Благодаря ти за съвета! Всички ходят на кино като хората... с мъжете си... уф!... с жените си. А аз самичък, като последен глупак!

— Направете едни карти!

— Аметистов днес не може. Имал някаква научна конференция.

— Още малко потърпи, Мотя!... Утре ще идем на кино, ще намеря някак време, а днес си почини. Трябва повечко да лежиш, за да позаякнеш!

След обяда Варвара Василиевна отива на работа, а Настенка на гости при момиченцето на съседите.

Матвей Лукич вади от хладилника отворена бутилка водка, изпива една след друга три чашки и отдава заслуженото и на бульона с цветно зеле, и на варената кокошка. После отново слага престилката и измива чиниите. Добре де, но вече всичко е измито. Ами сега? Дали да не почете?

Матвей Лукич взема книжлето, донесено от Варвара Василиевна от библиотеката, сяда до прозореца в кухнята и започва да чете. На десетата страница се предава и оставя книжлето на прозореца... Скука!

Ленивият му мозък, плувнал в мас, изисква някаква по-лека, диетична духовна храна. Например нещо като онова, как беше?... „Двамата гренадири“?... Не! „Тримата мускетари“! Освен да отиде в библиотеката и да си избере някоя книжка по свой вкус?

Внезапно звъни телефонът. Матвей Лукич бърза към антрето, дето е апаратът. Сърцето му тупа тревожно. Може да е... „оттам“. Разбрали са, че няма да могат да минат без Матвей Лукич, без опитния ръководител, който познава всички пружинни. Разбрали са, осъзнали са и сега го викат!

Не, обажда се Настигаев, Фьодор Фьодорович, стар приятел от ресторантската мрежа; пита го за здравето и за работите му, съчувства му и дава лечебни съвети, които са му толкова излишни, колкото и на песа Тарзан. Дълго си говорят за това-онова, клюкарстват с голям кеф, злословят за познати и колеги. После Близнюков се хили и казва:

— Сега, братко, като си почивам, се хванах с готварство. Ама едни бульони правя — мечта! Като ме освободят окончателно от ръководната дейност, ще ме вземеш ли за готвач?

— Друго не щеш ли? — смее се в слушалката Настигаев. — Моите готвачи са специалисти, така да се каже, кулинарни инженери. Учи три-четири години, пък тогава!

— Значи искаш да ме тикнеш келнер?

— Келнерът, миличък, е сложна и фина професия. Не ставаш, миличък, не ставаш! Ще ми изпочупиш цялата посуда, ще се сопваш на клиентите, нали те знам!... Ако искаш да миеш чиниите — ще те уредя.

— Пак добре — сухо отвърща Близнюков — не приема шегата.

Разговорът завършва и отново Близнюков с цялото си същество изпада в тежка, сънена скука. Но сега вече плюс скуката се чувства злобно, ядно вкиснат. По дяволите този простак Настигаев! Не се види!

Но с какво да се захване? Да отиде с Настенка на разходка? Не му се ще. Ще срещнат някой познат, ще започнат разни неделикатни разпитвания, намеци... Освен да направи вечерята! Рано е още, но Близнюков не го бива за нищо друго, освен да приготвя ядене за себе си и домашните... Какво да измисли? Освен да смае Варвара и да направи една разкошна салата от краставици, репи и остатъците от кокошката? Май нямат оцет. Ще трябва да иде до бакалията да купи.

Взема за всеки случай мрежа, слага си сламена шапка, заключва външната врата и излиза навън през централния вход. Пристъпя бавно-бавно, понесъл тежкото си тяло важно, достойно и с голямо самоуважение. И внезапно става нещо необяснимо: през вратата се шумгува луничаво момченце с голо коремче и с бащиния си каскет на главата, втренчва оченца в Матвей Лукич, сочи го с пръстче и с голяма наслада пици:

— Женко!

И моментално улицата се превръща в нажежен път към ада. Сума малки пакостници — о, това дяволско племе! — сякаш изникват от земята, скачат, кълчат се и също възторжено, безумно, с всичка сила надават вой:

— Женко! Женко!

Матвей Лукич се оглежда безпомощно. Дланите му лепнат от гадна пот, вратът му и крайчетата на ушите пламват. Защо викат така?! Кой ги е подучил?

А хлапетата го обкръжават все по-плътно и още по-силно, още по-нахално кряскат:

— Женко! Гледайте, женко!

— Другарю, да си бяхте свалили престилката! — най-сетне чува Близнюков съчувствения глас на някаква бабичка и с ужас забелязва, че е излязъл навън, както си е бил вкъщи, с престилката на жена си, една кокетна и с воланче.

Ах, че грешка!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.